

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri S. J. Instructio [!] Poenitentis,
Confessarii, Et Parochi**

Segneri, Paolo

Augustae Vindelicorum ; Dilingae, 1696

Caput XII. Qua ratione juvandi sint ij, qui Luxuriæ vitio sunt infecti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52749](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52749)

que effuderit humanum sanguinem, fundetur sanguis illius, Gen. 9. 6.

(1.) Castrop. 10. 1. 11. 6. disp. 1. p. 6. n. 3. Val. 2. 2. disp. 3. q. 3. p. 2. circa finē. Coninck. disp. 2. de char. dub. 6. n. 93. Suar. disp. 5. sect. 5. n. 9. (2.) Laym. l. 2. 11. 3. c. 4. n. 2. vers. at vero. Castrop. l. c. n. 5. in fine. Valent. l. c. Suar. l. c. n. 8. (3.) Castrop. l. c. n. 10. Coninck. disp. 2. 4. dub. 6. n. 99. (4.) Suar. l. c. num. 8. Sa. V. Char. Castrop. l. c. n. 4. Coninck. l. c. (5.) Laym. l. c. n. 4. (6.) Navar. l. 3. Conf. 5. de Poenit. n. 4. Sylvest. V. Char. n. 4. in fine. (7.) Laym. l. c. n. 3. Nav. l. c. n. 5. Suar. l. c. n. 8. (8.) Can. 93. (9.) Cā. 8. (10.) Can. 31. (11.) S. Thom. in Ep. ad Rom. c. 2. sect. 2. Epin. 3. sent. disp. 30. q. 1. ar. 2. ad. 2. Suar. l. c. n. 9. Sa. V. Char. Nav. Man. c. 14. n. 9. Castrop. l. c. n. 7. (12.) 6. q. p. Cap. Si omnia Laym. l. c. n. 3. in fine. Suar. l. c. n. 10. Less. l. 2. de lust. c. 47. dub. 4. n. 27. Nav. l. 3. Conf. cit. n. 5. Admonenda &c.

*****

CAPUT XII.

*Qua ratione iuvandi sint
ij. qui luxuria vitio sunt infecti.*

Patrum prodesset, uno pede calcare Oidium, si altero ad adorandam Voluptatem genuisisteres. Proinde cum aliquod remediū attulerimus Appetitui Irascibili inordinato, reprimendo vindictā, superest, ut id ipsum quoque prætemus Concupiscibili, atcendo ab eo inhonestatem. Opus istud longiore eget tempore, magisque arduum est superiore: Nam ira operatur adjuvante tristitiā, ideoque subditos habet non nisi per vim: ubi concupiscentia jucundē decipit, & hinc tot habet, qui se spontē subijciunt, *adorant bestiam*, & ultro oblati liberi arbitrij clavibus se dedunt. Quare si ea olim primæ Ecclesiæ fuerunt tempora, in Christiani, teste Tertulliano, tam procū abessent à tactu mulieris alienæ, quantum sol

R. P. Segneri Instruct. Confessarij.

distat à tangenda luna; Nō talis est nostra ætas. Imò Iniquitas ista adeò se nostris temporibus diffundit, ut magna pars hominū eam inter naturales debilitates numeret, quemadmodū naturale est leoni, laborare febrī, itaq; nullā gerat sollicitudinē eā se liberandi. Vides ergo unde ordiendā sit hæc curatio, & prima portio maximē necessaria, quæ dispōat ad medicamentum, sit: excitare in tuo infirmo ardens desiderium recuperandi sanitatē. Et quam ob causam existimas Christum seiscitatum fuisse ex ægro illo triginta octo annorum, *vis sanus fieri?* nisi quod fuerit figura horum miserimē languentium, quibus infirmitas jam effecta est conaturalis. Facillimum est, ab ipsis parvi pendī sanitatē; & hinc primò necesse est, ut magno desiderio ad eam suspirent & expectant; alioquin remedia quæcunque alia irrita erunt & absque fructu. Hic est ille verus calor vitalis, qui excitat voluntatem consequendi sanitatē: deficiente isto, omnis eorum efficacia abire in nihilum. *Remedia non agunt, nisi calore vincente:* docet Galenus. (1.) Porro in instaurandi hunc ardorem vitæ sunt rationes: sed meo iudicio appositissima videtur, demonstrare Lascivis istis manifestum periculum, quod incurrunt, damnationis, nisi tempestivè se corrigant, abstractis violenter à virulento calice Labijs. Id declaratur in hunc modum. Salus Animæ dependet à gemina volūtate, Dei, & hominis, juxta celebrem D. Augustini sententiam: *Qui fecit se sine te, nō salvabit te sine te.* Ita, ut illud, quod reddit inefficaces has duas voluntates, etiam periculosam efficiat salutis consecutionem. Loquendo vel voluntate divi-

divinā, certum est, quod Deus quodcumque peccatum mortale abominetur odio tanto, quantum amat seipsum, hoc est, modo infinito. Verum si in ullo peccati genere abominacione hanc magis iracundis ostendit verbis, fecit id adversus scelus libidinis. Sufficiat dixisse, illum contra hoc solum hactenus plura vibrasse fulmina, quam in cetera omnia etiam collecta; in nullum etiam aliud tam horrendo, insolito, ac universaliter animadvertit supplicio, veluti in istud, quando Diluvio statuit delere nobilissima manu suarum opera, quia *omnis caro corrumperat viam suam*. Istud tantum effecit, ut quodammodo poeniteret ipsum unquam amasse hominem. *Poenituit eum, quod hominem fecisset in terra. Gen. 6. 6.* Istud intima ejus cordis penetralia transfixit, afflixit dolore, anxietate oppressum. *Tactus dolore cordis intrinsecus, delebo, inquit, hominem, quem creavi, a facie terra.* Istud ei verba expresserat, tantum non rejutando exaggerata: *Non permanebit Spiritus meus in homine in eternum, quia caro est, dum vidit, quod cum cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum. Quod idem est, juxta mentem S. Joannis Chryostomi, intenta esset ad feminam.* Considera ergo, quod, si in oculis Dei plaga Luxuriae, si non atrociores, certe feridiores sunt omnibus alijs, facile sit, ut ex earum aspectu indigna bundas benevolam suam faciem averrat, talique animae influxu gratiae saltem efficacis subtrahat. Ex altera parte voluntas hominis a nullo effectu vitioso fortius est ligata, quam a libidine; cum quia ipsius actus sunt frequentiores, tum quia sunt intensiores: unde in hac specie peccati citius generatur malus

habitus, ita ut anima his implicata vinculis absolute quidem se posse extricare, sed non nisi magna cum difficultate. Mens in dies magis magisque excrucatur ad invenendas vias evadendi, voluntas ad easdem ineundas quotidie fit debilior, itaque semper obtentu difficilior redditur salus, at tunc licet cognoscitur, quod vitium illud verè sit *Pareus angustis. Prov. 22. 27.* Non quanto pronius est in eum delabi, tanto difficilior est inde emergere. Hæc argumenta bene apud te expendas necesse est, ut accommodatè Poenitentibus radioribus possis ac planè instillare, more nutritiva quæ cibum durum in lac convertit, itaque providet alumni necessitati. Praeci quædam tam cura ipsis persuadendas ultimum verum, nunquam satis inculcanda, quod, quanto magis accumulatur peccata, tanto datur difficilior consecutio salutis, nisi ea peccator confiteatur, ac etiam beat. Qui hoc persuadet, securim miris admodum dicere arboris: quia plures eorum, qui semel lapsi sunt, tantum opus est, costerari: possum liberè nova conjugere cum antiquis; quemadmodum argenti illi, qui atrequam portionem medicam sumant, antecedentibus diebus liberaliter generosius indulgent. Expone ergo ipsis vim & robur pravum habitus, qui etiam post Absolutionem remanet tam validus, atque in diuturnum conijcit salutem. Illud, quod nunc dicitur durissima crystallus, quid fuit aliquando? Fuit tenuis vapor, Vapor hic primò voluit in nebulam, tum condensabatur in rivum, inde congelatus in glaciem, demum induratus est in petram. Ita evenire debet in nostro casu illis, qui dicunt: *faci hoc peccatum, & postea confitebor, Tenuis illa*

SEGNE
CORCORIES
INSTRUCIO
Poenitent
Confessio
Pardochi

illa, quæ ab initio levis erat vapor, & sol-
vebatur rad. s. i. o. vehementibus Solis, de-
nũ repetitis actibus solidatur instar cry-
stalli, & ferro resistit. *Visum sequitur cogi-
tatio, cogitationem delectatio, delecta-
tionẽ consensus, consensum opus, opus con-
suetudo, consuetudinem necessitas, neces-
sitate desperatio, desperationem dama-
natio. Glos. in Job.*

Verũ quia libido est hydra multorũ
capitum, ad ingenerandũ hoc desiderũ
sanitatis, præter ista necessarium est quod
in genere dicitur, describere quoque in
particulari venenũ, quod qualibet illius
species intra se continet. Ad hunc finem
conducat, sumopere habere ad manũ ali-
qua motiva, quæ in singulis ostendant,
quàm detestabiles sint ac noxiæ. Exemplũ
hic apponã in duabus speciebus natura-
lium, fornicatione & adulterio; & in alijs
duabus, quæ sunt contra naturã mollietie,
& bruto ac defando vitio. His similia for-
trabis ipsemet, ut velut in parvo arma-
mentario expedita habeas tela, quibus
singula ista configas monstra.

Contra fornicationẽ hæc consideran-
da sunt. 1. Quodd, cum omnis peccã sit ini-
micus animæ suæ, juxta illud: *Qui faciunt
peccatũ, hostes sunt animæ suæ. Tob. 12.*
10. Qui fornicatur, hostis quoc; sit corpo-
ris sui, nam dum quærit ipsi s. ferre volu-
ptatẽ, in veritate illud occidit, & enecat,
subijciendo tot morbis molestis ac extra-
ordinarijs quibus Deus assidẽ hoc vitũ
castigat. *Omne peccatũ, quodcunq; fece-
rit homo, extra corpus est: qui autem for-
nicatur, in corpus suũ peccat. 1. Cor. 6. 18.*
2. Quodd hoc vitũ utriusq; sexũs mor-
talibus auferat virginitatem, margaritam,

ob quam solã luto nostro accedit pretiũ,
& quã omiffã instar conchylis spoliati ja-
cet in arena. Quantumcũq; doleat, & licet
lacrymarum mare profundat, nunquam
perditum recuperabit thesaurum. *Virgo
Israel projecta est in terrã suam, non est,
qui suscitaret eam. Amos. 5. 2.*

3. Quodd hoc peccatum ex ijs, quæ spe-
ctant ad carnem, magis solet committi in
publico: hinc non solum est malitiosum,
sed & contagiosum malo exemplo. Unde
unicũ hujusmodi cadaver (liceat italoqui)
putrefactum in via publica, sufficiens est
sæpe ad inficiendã coram comunitatem.
*Ne prostituas filiam tuam, ne contamine-
tur terra, & impleatur piaculo. Levit. 19.*
29. 4. Quodd Deus, quando voluit scedita-
tum Avaritiæ explicare, eam appellãit I-
dololatricam; ita expõsitur pravitatem
Idololatriæ, usus est nomine Fornicatio-
nis. Quo vocabulo ferẽ semper in sacris
litteris eam depinxit, veluti coloribus o-
mnũ ceteris, atq; tartareis. *Cũ Idolis
suis fornicatae sunt. Ezech. 23. Fornicari
fecit Hierusalem. Fornicari fecisti Judã.
Fornicasti sunt post Deos populorũ terre.*
1. Par. 5. 25. Et hac voce perculit populũ,
repetendo minas per Ezechielem, (16. 23.)
*Et accidit post omne malitiam tuam (ve,
ut tibi ait Dominus Deus) & edificasti
tibi lupanar, & fecisti tibi prostibulum
in cunctis plateis. 5. Quodd permittere, ut
aliquis ruat in hoc flagitium, sit unum ex
horrendis supplicijs, quo Deus solet ca-
stigare hominẽ, cui irascitur. Fovea pro-
funda os aliena: cui iratus est Dominus,
incidet in eam. Prov. 22. 14.*

Contra Adulterium hæc sunt, 1. Quodd
Adulteris sæpius in sacris litteris intente-
tur

zur maledictio. 2. Quia Deus omnes adulteros privavit hereditate gloriæ suæ: quæ non poterunt adipisci amplius, nisi magno labore. *Unusquisque uxorem proximi sui polluit, & terram hereditate possidebitis? Ezech. 33. 26.* 3. Quia licet turtum alioquin grande sit malum, nihilominus comparatum cum adulterio evanescit, ut pygmæus juxta gigantem. Unde Salomon dixit *Prov. 6. 30. Non grandis est culpa, cum quis furatus fuerit, furatur enim, ut esurientem impleat animam: qui autem adulter est, propter cordis inopiam perdet animam suam, & opprobrium illius non delebitur.* 4. Quia si cæcus istud semper fuit etiam in Lege Antiqua detestabile, longe erit execrabilius in Novâ, ob injuriam illatâ Matrimonio, dignitate Sacramenti condecorato: unde majore jure conqueri potest Deus, se contemptum in adulterio peculiarem ob causam, atque cuius adultero dicere, quod David: *non recedet gladius de domo tua, usque in sempiternum, eo quod de spexeris me, & tuleris uxorem Uria Hethi. 2. Reg. 12. 10.* 5. Quia adulter appellatur filius mortis, adeo ipsi debita est mors: *Vivit Dominus, quoniam filius mortis est, qui fecit hoc. 2. Reg. 12. 5.* Et quoniam ipsæ Leges Civiles unanimiter illum ad mortem condemnant, conformes Legi Divinæ, quæ ita sonat, *Si dormierit vir cum uxore alterius, uterque morietur, id est adulter, & adultera, & auferes malum de Israël. Dent. 22. 22.*

Contra mollitiem pugnabunt sequentia.
1. Quod, cum Deus adeo odisset Philosophos illos superbissimos, qui cum cogno-

vissent Deum, non sicut Deum glorificaverunt, sed judicaverunt eos ignominiosiore peccata ac vitiose posse castigari, quam relinquendo illos, quanti erant, hinc vitio in prædant: itaque dominum talis ob Idoletriam. Propter quod tradidit illos in desideria cordis eorum, in incontinentia, ut contumeliosi afficiant corpora sua in semetipsis. *Rom. 1. 21. & 24.* Quia Spiritus Sanctus, quando nominat peccatum istud, detestabile appellat, ut ob id Onias filius Judæ a Deo subitâ morte furtim multatus. Et idcirco percussit cum Dismas, quod rem detestabilem faceret. *Gen. 34. 10. 3.* Quod cum molles peccatum luxuriam contra naturam, in isto genere gravius sit etiam incestu, (2. Jam enim Deus fulminaverit sententiâ ignis, obdidit. *Qui scelus operatus est, virum atque virginitatem, nec permanebit tantum nefas in medio vestri. Levit. 20. 14.* 4. Quia peccatum istud difficillimum è curatur, & exuitur: istud jure potest illud comparari magno indolenti reti, quo innumerabilis conclusa hæret multitudo, paucis exitum invenientibus, triumphante ob talem successum demone, qui totum traxit in sagena sua. *Ubi sum, & congregavit in rete sua: Quia propter super hoc letabitur, & exultabit: immolabit sagena sua, & sacrificabit reti suo: quia in ipsis incrassata est pars ejus, & cibus ejus electus. Habac. 1. 11.* 5. Quia peccatum istius etiam à umbra est formidabilis: unde quando quis (licet ob culpam) passus est illusionem nocturnam, consilium est Theologorum, non accedere sine causa singulari manè sacram Communionem, sed differre, observando id quod Deus populo præcepit in deserto: *Si fuerit*

erit inter vos homo, qui nocturno pollutus sit somnio, egredietur extra castra, & non revertetur, priusquam ad vesperam lavetur aqua. Deut. 23. 10. ubi non iussit exire extra castra multitudinis, quemadmodum leprolos, sed extra castra Deitatis.

Contra vitium nefandum hæc intorqueti possunt. 1. Quod adversus nullum aliud peccatū Spiritus Sanctus vehementiore utatur loquendi formulā. *Homines autem Sodomitæ, inquit, pessimi erant, & peccatores coram Domino nimis, Gen. 13. 13.* Et tanquam Deus non satis crederet, inveniri posse super terram tantum montū, statui iplemet descendere. & indagare. *Descendam, & videbo, utrum clamorē, qui venit ad me, opere compleverint, an non est ita, ut sciam. Gen. 18. 21. 2.* Quia est absoluta rebellio Naturæ. Unde quæ admodū sumpto de rebellibus supplicio, etiam illorū domus solent everti, ac solo æquari, ita Deus in quinque civitatibus, quæ inventrices fuerunt horrendi istius sceleris, delevit & habitatores, & domos, imò universā in circuitu terram, quæ Paradisus videri poterat. *Subvertit civitates has, & omnē circa regionē. Gen. 19. 25.*

3. Quia ad eodē adversatur nobilitati creaturæ rationalis, ut diabolus, postquā incitavit ad huiusmodi facinus, procūl auferit, verecundatus illius esse spectator, uti affirmat S. Antoninus. (3.) Et Hug. (4.) addit, dæmonem sæpius forma muliebri servisse dissolutæ marium libidini, nunquā autem hanc suam naturā fædasse ignominia, substernendo se virili schemate lascivientibus; ac propterea, si de quovis peccatore dici potest, *Diabolus est, Io. 6.*

71. (ita docente S. Thoma) meritò affirmare licet, scelera ūtalem ipso etiam dæmone esse deteriorē. 4. Quia hoc peccato, si S. Hieronymo credimus (5.) Deus fuit retardatus tot sæculis, quod minus carnem indueret; & ob illud ipsum deinde (sic asserente S. Antonino) vestitus membris humanis, eā quā natus est nocte, omnes, quotquot ubiq; terrarum hac peste erant infecti, è medio sustulit, non sustinens communem cum ipsis participare aurā. Denique ob hanc causam Idem affirmat Sanctus (6.) quod Christus finem temporum sit acceleraturus, uti colligitur ex C. 3. v. 3. Joëlis Prophetæ, ubi præcipua ratio adveniētis Judicis assignatur, quia *posuerūt puerum in prostibulo.* 5. Quia non solum Judices terreni vitium istud puniunt supplicio omnium atrocissimo, cuiusmodi est rogus, verum Deus ipsemet, nolens quodammodo differre pœnam in alterā vitam, præter ignem, quo sceleratam vastarī voluit Pentapolim, sæpe in cineres redegit eos, qui nefandā hanc exercebant libidinem. Inter cetera verissimū est, quod refertur de S. Vincentio Ferrerio, qui cū die Jovis sancto ad populū verba faceret noctu, & obscuro templo, cœpit sub ipsa concione repente exclamare, quantā potuit vocis contentione: *lumen, lumen!* est hinc, qui Divinam Majestatem crudelissimè offendit. *Afferre lumē, afferre lumē!* Excitati hoc clamare Sacristæ, quamprimū accensis facibus accurrunt, & ecce incidunt in duos sceleratos juvenes, qui inter mutuos ac sædos complexus mortui sumabant instar titionū, qui non extinguebantur prius quàm in cineres redigerentur. Quod si de quolibet carnali vitio di-

Etum fuit allegoricè: *Ignis est, usque ad perditionem devorans. Job. 31. 12.* de hoc maximè intelligi potest ad litteram.

Vides nunc, quomodo te instructum esse oporteat ad describendam cujusvis vitij carnalis fæditatem, Obtuli tibi pro singulis ho. ù quatuor, præclaras observationes quiaq; imitando Davidè, qui delegit sibi limpidißimos quinq; lapides contra Goliathum pugnaturus, tamen si postea non nisi uno fuerit usus, quia unus feliciter vibratus suffecerat sternendo hosti. Ita juvat me quoq; sperare, id ipsi sapius tibi eventurum. Etsi non negè, te subinde nacturum tales homines, qui parum capaces futuri sunt rationi; ac propterea ad inguerandum illis adversus suam impudicitiam sanctum odium, necesse erit nosse ac adhibere quædam remedia crassiora, magisq; huic hominum generi perceptibilia. Ego, ut me melius explicem, recensabo id, quod profuit cuidã rustico, tibi; serviat in similibus casibus, servata proportione. Erat is juvenis, educatus inter jumenta, ubi ita se carnali stimulo permittit excæcari, ut nõ erubesceret magnanimos scilicet suos amores dedicare uni ex his bestijs. Nõ videtur esse credibile, quod humana natura induci possit ad comparandam tanto cum opprobrio voluptatem. Verum rupto ab affectibus sensualibus freno, ea sunt, quæ fieri non posse credebantur. Supina negligentia illius, qui absolverat enormia hæc flagitia, nullo adhibito conveniente remedio, corroboravit ad eò hanc consuetudinè, ut forsitan vix unquam fuisset rescissa, nisi intervenisset peritus quidã Confessarius, qui exco huic visum luto restituit. Bellã, ait,

& dignam te, contraxisti affinitatem; malo. Necessè est talem te tractari, quales es. Quapropter quotidie per mensuram vel vespere intrabis stabulum eor; obsecra te in genua prosternes, atq; manibus per terram reptando instar bestie; ephippia equæ tuæ tibi impones, itaq; humiliter horrendi criminis veniã Deum roga. Interea pro certo habes minimam partem esse partem pœnitentiæ, quàm mercedem, nam juxta legem, in tali casu jumentum una cum homine, qui jumentum suum voluit, debet comburi. (7.) Suffecerat illud neq; misus oportebat fieri, ut miser hoc clarè agnosceret suū errorem. Mens hoc toto nullam permisit quietem oculis suis donec post completam pœnitentiã, ut imitatione sui medici prudentiam comprobaret, virtutèq; medicinæ. Huic liberrimis industrijs, pro carnalibus actibus didis hominibus, ad jungere poteris congruas & omnibus utiles alias, cujuscumq; forent, si Pœnitentiã tuã miteres ad deitas præscriptas preces supra sepulchrum quod ipsum mortuum probabiliter exspicit; aut vespere per solutis precibus, lectum subit, componendo se supino corpore, clausis oculis, manibus complicatis potrectisq; pedibus, confiteri, tale paulò post fore moribundum. Arque hæc sensibiles actiones, ut pote quæ in pœnitentiã conducunt ad cognoscendã horribilè infelicitatè, instillabunt pariter in animo sincerum desiderium, se se emendandi.

Quomodo deinde Pœnitens, mente sincera desideret sanitatè, ut sanus fuerit cogita, quod si nondum integrè curatus es, proximus tamen sit sanitati; nondum salutarium teneat, terram tamen prospice.

SEGNE
CORCIONES
INSTRUCIO
Pœnitentiæ
Confessarius
Parochus

Pars sanitatis est velle sanari. Restat proinde, ut animosè negotiū ad finem deducas his validissimis duobus mediis. Duplici ratione febrilis aestus extingui potest. Primò subtrahendo illos humores noxios, qui alimentū præbebant calori: deinde opprimendo calorē refrigerantibus antidotis. Ita duobus modis sopiri potest ignis libidinis: vel subtrahendo detrimentum, vel opprimendo ardorem contrarijs. Vides itaq; duo genera remedium aduersus hoc malum. Ad primā classē spectant, procul ab omni occasione periculosa abscedere, fugere otium, vitare liberiores conversationē, moderatè uti cibo ac potu, corpus subinde aliquā affligere molestiā & asperitate, jejunijs, flagris, peregrinando, contrahendo somnū, & ejusmodi artibus, quæ quodammodo reserant subsidia, rebellionē fomitis nutrientia. Secundi generis sunt, legere libellos pios, audire verbum Dei, præcipuè verò crebra oratio, ac frequentatio Sacramentorum, quæ mirum in modum æstū hunc suavi gratiæ pluviam reprimunt. *Nubes roris in die messis Is. 18. 4.* Atque sic maximè cum Pœnitentibus detestabili mollitiè peccato assuetis, vix aliud tibi suppetet remedium eos sanandi, præter istud: suadendo, sæpius se per diem Deo commendent, ut possunt, & nisi quid obster, crebrius in hebdomade animū Confessione expient. (8.) Duas has proprietates pharvacorum hæcenus præscriptorū necesse est habeant pœnitentiæ, quæ imponitur impudicitæ. Quòd si Pœnitentes tui ijs assueti non sint, expedit eos admonere, ut per soluto eo, quod ipsis injunctū fuit, atq; ex obligatione præstan-

dum, sponte quoque horum usum assumant; Remedia enim ista applicata iuvant, sed non sanant, nisi continuata. Noverint, non nisi magnā diligentia recuperari sanitatē. Quoad usq; Leo non degustavit humanum sanguinem, facile mansuescit, at semel strage factā, quis eum domabit? Quare si illi nolint his remedijs constanter uti, & cooperari, febris illos non ante vitæ finem deseret, quemadmodum cereus ardere non cessat, quamdiu superest alimentum. *Anima calida quasi ignis ardens, non extinguetur, donec aliquid glutiat Eccli 23. 22.* Confitebuntur, atque iterum iterumq; redibunt: Verūm si apud Confessarium deposuerint pellē, non exuent venenum.

Denique præter id, quod superius de relapsis dictum fuit, non omitam hæc adnotare duo documenta, pro felici curationis istius successu. Primū est, explorare oportet prudenter ex Pœnitente tempus, non solum quo non est confessus, verūm etiam ex quo se cæpit his tradere imunditijs, & quàm frequenter sit solitus: secus enim non formabis iudicium congruū malitiæ, quæ toties fuit lethalis, quot præcesserunt relapsus. Vide exemplū Christi, quando Adolescentem energumē liberare voluit. Mox interrogavit. *Quantū temporis est, ex quo ei hoc accidit? Ab infantia,* respondit pater, indicando tempus: & quoniam hoc satis non est, addidit quoque frequentiam. *Et frequenter eum in ignē misit, ut eum perderet. Marc. 9. 20.* Non sic agunt ij, qui etiā nequiter modò hunc, modò illum adeunt Confessarium, itaq; obtinent, ut peccatū illorum non appareat integrum, uti est.

Quem-

Quemadmodū Romuli cadaver in quatuor divisū partes, faciliē abscondebatur sub togis diversorum Senatorum; ita faciliē est multis concubinis & concubinarijs, pari astutiā occultare corpus sui delicti in tot frustra dissectum, quot sunt Confessarij, quos mutant quandoq; singulis mensibus. Alterū documentum est. Si in Pœnitente animadveritas seriā animi dispositionem non ampliū peccandi, ortā ex temperato dolore, proderit eundē animare, atq; instruere adversus aliqua pericula paulō post occurrura; ut sic armatus, ea fortiū possit superare. Exempli gratia. Quid si sœmina illa amandata à te, mittat litteras atq; legationem? Quid si amicus tuus rursum te ad illas œdes invitet more suo, an te moveri permittes & trahi? E contrario si Pœnitens ita dispositus est, quantum vix satis est, laudabile non foret hujusmodi capere experimentum. Oportet potiū tegere difficultatem, ac præferre opinionem, eum parē esse cuicunq; tentationis insultui repellendo; satis ei sit propositū generale, quod concepit nunquam posthac offendendi Deum, nullā factā mentione hujus vel illius speciei, à qua difficulter abstinet. Nam etsi particulare propositum melius est, sufficit tamen generale. (9.)

Nescio, an his documentis aliam quoque subnectere debeam admonitionem. Sic itaque, Sed avertat Deus, ut unquam illā indigeas. Nulla non in adamante notari solet macula, ea tamen maximē, quæ ipsi ex terrestri colore adhæret. Pari ratione quilibet Sacerdotē dedecet nævus, omnium verō horribilissimē defædat impudicitia. Quod si calu quodam hâc in-

fernali pice denigratus, tunc ipsū in propria causā præsumeres constituisse iudicem, in qua te eū agnoscis, quanta hæret foret abominatio! Loquamur apertius: videor enim mihi non satis calamo pulchre exprimere, quod scribere decreveram. Si contingeret, te dæmonis fraude lreterit inhoneſtā aliquā consuetudine; tu viti ad tegendum tuum tuāq; amice probi atq; malitiam, velles eandem ore tuo absolvere, an non esset hoc abuti concili potestate, atq; ex ipsa Confessione peccato facere clypeū, quæ debet esse gladius ad transigendū. S. Petrus Damianus (10.) invalidam censet Confessionē à complice factam, quia Christus non dixit: vade, ostende lepram tuam alteri leproso, sed vade, ostende illam Sacerdoti, qui, supra officio suo fungens, nō poterat præterit eā infectus. Vade, ostende te Sacerdoti. Matth. 8. 4. Sed hic non motor ampliciter dico quod sentio, Absolutio invalida esse potest vel ex defectu Juris dictionis in Sacerdote, vel dispositionis in Pœnitente. In illa ergo Dicecesi, ubi sanctē prohibita est Absolutio complicis, extra dubiū est, invalidā esse hujusmodi Absolutionē, ob Jurisdictionē, quæ caret Confessoris non approbatus imō reprobatu respectu talis personæ. (11.) Ubi autem talis nō reger prohibitio, affirmari nequit, eam absolutē & in quocunq; casu esse invalidā, sed cum limitatione (12.) quia plerumq; contingit, ut nec Pœnitens afferat secum verum dolorem ad similem Confessionē, neq; Sacerdos adeundē excitare studeat, parū sollicitus curare vulnera, quæ ipsomet sua infixit manu & pergit indigere. Quare extra casum fragilitatis, ubi vix

SEGNE
 Conduces
 Instruere
 Pœnitent
 Confessari
 Parochi

lapis, continuo pede retracto temer erigis, neco utere consilio, neq; tantum audentare facinus. Quomodo tandem in quocunq; demum eventu, certus esse poteris, ejusmodi personam, si implicita forte sit alterius amore, non te celaturam peccata commissa, ne Zelotypix ansa præbeat? quæ causa fuit, cur à Canonibus Orientales Sacerdotes prohiberentur excipere Confessiones suarum uxorum. Præterquã, quòd pars satisfactionis, quam Deo pro injuriis illatis pendimus, sit erubescencia, quam per manifestationem propter eam superamus. Unde experientia docet, hos ipsos Pœnitentes simili Absolutioni à complice imperitæ non posse acquiescere; sed quando eorum referantur in agoniam, ostendunt à morte confopiti, securitatis gratiã alteri Sacerdoti confiteantur sua peccata, malè exposita complice.

(1.) Lib. 3. de Temperament. (2.) Lessl. 4. c. 2. dub. 1. 3. m. 9. 3. Toler. l. 3. c. 12. n. 10. (3.) 2. Par. tit. 3. m. 4. (4.) Rom. c. 1. (5.) Apud S. Anton. l. 5. (6.) l. 1. c. 7. (7.) Graff. de cas. rejert. l. 1. c. 12. n. 9. & 18. (8.) Toler. l. c. num. 11. (9.) Laym. l. 3. tit. 6. c. 4. n. 3. Cajet. de Sacram. dist. 3. q. 7. qu. 5. 5. n. 10. (10.) Bonac. de Sacram. dist. 3. q. 7. qu. 5. n. 10. (11.) Bas. Pont. de Matr. l. 7. c. 38. n. 3.

*****

C A P I T U L U M XIII.

*Quomodo subveniendum
sui Scrupulosi Ubi ex occasione agi-
tur de ijs, quæ spectant ad relaxatio-
nem Votorum.*

Nescio an aliquando incederis in certum aliquod ægrorum genus mirabile; laborant morbo non alio, quàm immoderato sanitatis amore. Univerfa illorum vita nihil est nisi fuga mortis, tanto

R. P. Segneri Instrucl. Confessarij.

studio, ut majore uti nõ possent, si genus humanum omne cum ipsis periclitaretur. Et foret etiam facilis eos curandi ratio, dummodo ipsis persuaderi posset, ut crederent, se esse sanos. Verùm hoc ipsi tam difficile est, ut qui hoc vellet tentare, eorũ protinus amissurus esset benevolentiam. Quam si quis tueri cupiat, necesse est novas in med. si afferre medicinas, novos ostendere medicos, ac permittere, ut pharmacis hæc genus intentatis vitam nõ producant, sed sibi ipsis miserè abrumpant. Nunc in isto hominum genere expressos scrupulosos contemplare; hi sunt ægroti illi, quos tibi ultimo loco adduco tuã restituendos industriã. Verumtamen quoniam infirmitas ista modo profus ab alijs diverso peti curati, peccesse erit ad evitandum errandi periculum, primò observare naturam, originem, atq; signa, ac demum progredi ad remedium applicationem. Scrupulus nihil est aliud, quàm inani ratione nixa apprehensio, & hinc ortus timor, peccatum alicubi esse, ubi nõ est. (1.) Et dicuntur scrupulosi omnes illi, qui habitualiter sunt subjeclti in voluntate & intellectu hujusmodi fortibus apprehensionibus, sed animus mihi non est hic loqui de pessima quadam specie scrupulosorum, qui cum liberrimè peccent, postea tantum solliciti sunt de modo confitendi, ac ubi peccata sua ritè percensuerunt, satis fecisse se arbitrantur, nullã profus habitã ratione emendationis: Pharisæorum more, qui non verebantur occidere Prophetas, modò ipsis splendida extruxissent sepulchra. His tamen si aliqua possint adhiberi remedia eorum, quæ infeciùs afferemus, non tamen omnia, quia morbus iste originè trahit à duobus proprie-

K

prie-